

# РЕШЕНИЕ

№ 352

гр. София, 26.03.2025 г.

## В ИМЕТО НА НАРОДА

**АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 1-ВИ ГРАЖДАНСКИ**, в публично заседание на шести март през две хиляди двадесет и пета година в следния състав:

Председател: Катерина Рачева

Членове: Владимир Вълков  
Михаил Малчев

при участието на секретаря Таня Ж. Петрова Вълчева  
като разгледа докладваното от Владимир Вълков Въззивно гражданско дело  
№ 20251000500130 по описа за 2025 година

Производството е по реда на чл. 258 и следващите от Гражданския процесуален кодекс ( ГПК).

С решение № 317 от 21.10.2024 г. по гражданско дело № 20231700100538 по описа на Окръжен съд – Перник са отхвърлени предявени иски от И. К. Г. и Е. Г. Г. срещу МБАЛ „Рахила Ангелова“ АД – гр. Перник с правно основание чл. 49, във вр. с чл. 45, във вр. с чл. 52 от ЗЗД за изплащане на сумите от по 60000 лв. на всеки ищец, представляващи обезщетение за неимуществени вреди, претърпени от тях в резултат на смъртта на сина им - А. И. Г., настъпила на 24.08.2017 г., причинена от М. В. К., поради немарливо изпълнение на правно регламентирана дейност – лекарска професия, представляваща източник на повишена опасност, за което е постановена влязла в сила присъда при осъществяване на възложена от ответника работа, като погасени по давност. Исковете са отхвърлени поради уважено възражение за давност, а в тежест на въззивниците са възложени и разноските на ответника в размер на 5000 лв. – адвокатско възнаграждение.

Решението е обжалвано от И. К. Г. и Е. Г. Г., представлявани от адв. Д. М. срещу решение № 317/21.10.2024 г., постановено по т.д. № 20231700100538. В жалбата се твърди, че зачетеното от първоинстанционния съд възражение за погасителна давност не е предявено в срока за отговора. Евентуално смята, че давностният срок е започнал да тече от откриване на дееца, което се твърди да е станало едва с предявяване на разследването по образуваното досъдебно производство (в началото на 2022 г.). Застъпва теза, че спецификата на случая узнаването е опосредено от действията на органите, овластени да преценят наличие на достатъчно данни за образуване на досъдебното производство и привличане на обвиняем. Позовава се и на предявени в рамките на наказателното производство граждански иски при твърдение да са били уважени с довод, да е довело до прекъсване на давността. Искане се решението да бъде отменено, а исковите да бъдат уважени изцяло.

В отговор ответникът в първоинстанционното производство – МБАЛ „РАХИЛА АНГЕЛОВА АД – гр. Перник, твърди в исковата молба да е било посочена като дата на смъртта 24.08.2018 г., а едва в съдебно заседание датата била коригирана на 24.08.2017 г. Твърди се, че при това уточнение едва възникнало основание за противопоставяне на възражение за давност, а и процесуалният представител на ишците в първоинстанционното производство не противопоставил възражение за недопустимост. Застъпена е и теза, че без значение в случая остава личността на физическото лице, след като искът е насочен срещу лечебното заведение. Оспорва и срещу него да е приет иск в наказателния процес, на което основание се противопоставя и на довода за прекъснат давностен срок.

В отговор от страна на ЗК „ОЛИМПИК“ АД – Кипър (в несъстоятелност), действаща чрез „ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ ОЛИМПИК – КЛОН БЪЛГАРИЯ“ в качеството си на трето лице помагач, твърди в срока за отговор да е противопоставило възражение за изтекла погасителна давност. Оспорва се въззивниците в първоинстанционното производство да са се позовали на пречка да разберат кой е деецът, нито да са доказали това. Застъпва и довод, че хипотезата на чл. 114 ал. 3 ЗЗД касае никому неизвестен деец, а не неизвестност у пострадалите. Твърди и настоящият ответник да не е страна по приключилото наказателно

производство, от което се извежда и довод, че развитието му не засяга давностния срок спрямо ангажирания в случая ответник.

В съдебно заседание процесуалният представител на въззивниците – адв. М. не е заявил по-късното узнаване пред първоинстанционния съд, тъй като счел че въззивната инстанция следва да се произнесе по този въпрос. По същество поддържа жалбата.

Въззивникът Г. добавя, че през месец септември 2017 г. сезирал прокуратурата с очакване да се стигне до истината кой е причинил смъртта на сина му, за да възтържествува справедливостта, която очаква от въззивния съд.

Процесуалният представител на ответника оспорва въззивната жалба по наведените доводи в отговора.

Третото лице помагач – Застрахователна компания Олимпик – в несъстоятелност, не изпраща представител в съдебно заседание и не изразява становище в хода на устните състезания.

Жалбата е допустима – предявена е от процесуално легитимирано лице в предвидения от закона срок. Претендират се вреди от престъпление, поради което въззивниците са освободени от задължението да внесат предварително държавна такса и във въззивното производство.

Въззивният съд е овластен служебно да извърши проверка за валидност и допустимост на решението в обжалваната част. При служебната проверка не се установява порок от очертаното естество.

Проверката на решението досежно формираните фактически и правни изводи по съществото на спора извън приложението на императивна норма е ограничена до посочените в жалбата указания за порочността на първоинстанционното решение (чл. 269 ГПК).

В исковата си молба, депозирана в съда на 11.08.2023 г., И. К. Г. и Е. Г. Г. са предявили претенции ответникът МБАЛ „РАХИЛА АНГЕЛОВА АД – гр. Перник да бъде осъден да заплати присъденото им обезщетение за причинени неимуществени вреди в размер от по 60 000 лв. за претърпените от тях душевни болки и страдания и затруднения в професионален и личен план от

безвъзвратната загуба от смъртта на сина им. Твърди се смъртта да е била причинена при изпълнение на възложена работа е настъпила смъртта на сина на ищите на 24.08.2018 г. Твърди се и в рамките на наказателното производство да е било присъдено обезщетение от деликвента за всеки от ищите от по 60 000 лв. Претендират се и законна лихва от 24.08.2018 г. до окончателното изплащане на сумата.

В срока за отговор по исковата молба, изтекъл на 13.10.2023 г., ответникът, представляван от законния си представител д.р А. М., оспорва вредите да са причинени от д.р М. К., а претендираното обезщетение намира за завишено.

По искане на ответника в производството е конституирано като трето лице помагач на негова страна „Застрахователна компания Олимпик“ – Кипър, действаща чрез „Застрахователна компания Олимпик – клон България“. В становището си по спора и в рамките на срока за отговор е заявено оспорване, че деликвентът е действал по възлагане от ответника, съответно вредите да са настъпили при или по повод на възложена от ответника работа, оспорва ищите да са родители на починалия , съответно да са били в близки отношения с него, да са живеели заедно и да са поддържали трайна и дълбока емоционална връзка, обосноваваща продължителни болки и страдания. Оспорен е и размерът на претендираното обезщетение. Противопоставено е и възражение за изтекла давност.

В съдебно заседание на 01.10.2024 г. адв. М. уточнява като дата на увреждането 24.08.2017 г., при което процесуалният представител на ответника – адв. Л., противопоставя възражение за изтекла давност с аргумент, че към изтичане на срока за отговор не е имало данни, които да обосноват възражение за изтекла 5-годишна давност преди предявяване на иска, а едва заявеното уточнение внася яснота в тази насока.

По делото не се спори, а и от доказателствата се налага извод, че с влязла в сила на 11.06.2024 г. присъда по НОХД № 7/03.04.2023 г. по НОХД № 184/2022 г. по описа на ПОС, изменена с Решение № 375/06.11.2023 г. по НОХД № 895/2023 г. по описа на Апелативен съд - София, оставено в сила с Решение № 341/11.06.2024 г. по КНД № 61/2024 г. по описа на Върховен касационен съд, М. В. К. е признат за виновен, че на 24.08.2017 г. в гр. Перник, в Спешно приемно отделение на МБАЛ „Рахила Ангелова“ - гр. Перник, като

лекар-ординатор в СПО, поради немарливо изпълнение на правно регламентирана дейност – лекарска професия, представляваща източник на повишена опасност, пренебрегнал добрите медицински практики като не съставил диференциално-диагностичен план, недооценил събраните анамнестични данни и приел най-бързата диагноза „Хипертонична болест“, а за други алтернативи не е помислил въобще, не преценил необходимостта от безрисково придвижване на пострадалия до лечебно заведение с подходяща компетентност в нарушение на т. 5.1., т. 5.2. от Глава II, Раздел IV, т. 2.1.4.3., т. 2.1.5.2 и т. 2.1.5.29 от Раздел V и чл. 81 ал. 2 от Закона за здравето и чл. 35 и чл. 45 т. 1 от Правилника за устройството, дейността и вътрешния ред на СО към МБАЛ „Р.Ангелова“ АД – гр. Перник от 2016 г. и причинил смъртта на А. И. Г. – син на ищците. Престъпното деяние било осъществено на 24.08.2017 г. при приемане на пациента в 19:45 ч. и бил отпратен с указание да се прибере и да си почине. Тъй като А. Г. по пътя се почувствал по-зле и след консултация с личния лекар и дадена препоръка да потърси нов преглед, А. Г. бил приет в „Пирогов“ и починал в 23,04 ч.

М. В. К. е осъден да заплати по 60 000 лв. съответно на И. К. Г. и Е. Г. Г. ведно със законната лихва, считано от 24.08.2017 г. до окончателно изплащане на сумата.

Свидетелката М. К. – племеница на И. Г., разговаряла с ищеца по телефона в деня на смъртта на сина му. Сочил, че братовчедът нямал никакви здравословни проблеми. Ищците и синът им непрекъснато ходели на вилата заедно, а и на почивки ходели заедно. Свидетелката участвала и в съвместни сбирки. Синът им А. единствено полагал грижи за ищците. Ищците ходели по екскурзии. След смъртта на сина им преустановили пътуванията, не искали да излизат никъде. Спрели да контактуват с други хора. Цялата им къща била със снимки на починалия им син. Като единствено за тях развлечение определяло ходенето на гроба на сина им.

Свидетелката Б. също определя ищците като контактни, с много приятели, но след злополуката се затворили като прекарват времето си в с. Романци. Отказали се от доста неща, които преди правели.

По делото не се спори, а и от представената полица се установява ответникът да притежава застраховка „Професионална отговорност на лица, упражняващи медицинска професия“ и „Професионална отговорност на

лечебното заведение“ № 28172529256140257074 от 20.02.2017 г. с период на действие от 20.01.2017 г. до 19.02.2018 г., предоставена от Застрахователна компания „ОЛИМПИК“ АД, действаща на територията на Република България чрез ЗК „ОЛИМПИК“ – клон България КЧТ.

При така възприетата фактическа обстановка от правна страна съдът намира следното:

Законът задължава възложителя на работа да поеме имуществената тежест за възмездяване на вреди, причинени виновно при (по време) на извършване на действия или осъществени бездействия в обхвата на възложената работа (чл. 49 ЗЗД и разясненията в ППВС № 9/66 г.). Това правило ангажира ищците да посочат, а и да докажат претърпяна от тях вреда, явяваща се пряка и непосредствена последица от виновното (не)изпълнение на възложена работа.

В случая ищците се позовават на бездействия, чието съдържание и причинно-следствена връзка с настъпилата смърт са установени в рамките на наказателно производство. Нормата на чл. 300 ГПК обвързва гражданския съд с установеното от наказателния съд досежно деянието и противоправния му характер (очертаните в присъдата дължими, а в случая неосъществени действия) и вината на дееца.

Деянието включва и условията, при които то е било осъществено. В случая наказателният съд е установил това да е станало при изпълнение на възложена от ответника работа – като лекар-ординатор в Спешно приемно отделение на МБАЛ „Рахила Ангелова“.

На общо основание в рамките на гражданското производство подлежат на изследване останалите елементи от фактическия състав. Във въззивното производство не се поддържа спора досежно родствената връзка между въззивниците и починалия А. Г., която еднозначно следва и от представеното удостоверение за семейно положение на И. Г..

Свидетелските показания разкриват силна емоционална връзка между въззивниците и техния син, изводима от драстичната промяна в начина им на живот след неочакваната смърт. Принудителното ѝ прекратяване обосновава негативни преживявания, обосноваващи и наличието на вреда по смисъла на

закона, легитимиращо родителите да бъдат обезщетени – срв. т. III.2 от ППВС №4 от 25.05.1961 г.).

Спецификата на накърнения интерес изключва материалното ѝ изражение, обосноваващо и остойностяването ѝ според основополагащия принцип на правовия ред – справедливостта. Отговорността на възложителя на работа се припокрива с тази на прекия причинител на вредата. Затова и установеният размер от наказателния съд очертава лимита на отговорност за възложителя на вредоносната работа (срв. т. 9 от ППВС № 7/30.12.1959 г.). Доколкото обаче възложителят не е обвързан от силата на пресъдено нещо, размерът на справедливото обезщетение на общо основание подлежи на изследване в настоящото производство.

Всеки от родителите има самостоятелно право на обезщетение, чийто размер подлежи на определяне с оглед обема на претърпяното душевно страдание. Настоящият състав приема, че предвид изводимата от свидетелските показания силна емоционална връзка между ишците и покойния им син, и загубената от тях подкрепа, присъденото обезщетение от по 60 000 лв. за всеки от ишците съответства на справедливостта. Влязлото в сила решение е задължително за всеки друг съд, а и доколкото установената отговорност на деликвента лимитира отговорността на възложителя, преценката бива ограничена до така присъдената сума.

Нормата на чл. 64 ал. 1 ГПК лишава от правомощие съда да зачете извършено процесуално действие, ако то е било предприето след предвидения за целта срок. Съгласно чл. 133 ГПК ако в срока за отговор ответникът не направи възражения, той губи възможността да стори това по-късно, освен ако пропускът се дължи на особени непредвидени обстоятелства.

Несъмнено в исковата си молба ищецът дължи да посочи обстоятелствата, на които основава иска си, а писмено изложените твърдения обезпечават и ефективната защита на ответника. Същевременно обаче, с оглед нормата на чл. 2 ГПК, съдът дължи да обезпечи развитието на процеса с оглед осигуряване защитата на законен интерес. Този интерес за ищеца се изразява в утвърждаване на претендираното право, а за ответника – в отричане на претендирана, но неследваща от правилата отговорност. Правото от своя страна произтича от факти с придадено им значение от закона. Това именно

очертава и основанието на иска, което се извежда от твърденията на ищеца. Нормата на чл. 49 ЗЗД извежда задължението за обезвреда от възможност за ангажиране на деликтна отговорност при или по повод изпълнението на възложената работа. Затова и основанието на иска следва да се изведе от взаимовръзката между тези юридически факти. Времето е относимо към обстоятелствата, при които е било осъществено увреждането.

За ефективно участие в процеса ответникът се нуждае от осигурени условия своевременно да разбере какво и защо се търси от него, предпоставка за което са писмено изложените твърдения. Правната му сфера се засяга от причастността на ответника към описаното в исковата моба и отстоявано в процеса право. Затова и законът определя като необходимо, но и дължимо изразяване на позиция по твърдяните факти (чл. 131 ал. 2 т. 4 ГПК) и заявяване на всички относими към тях възражения (чл. 131 ал. 2 т. 5 ГПК). Понеже изявлението на страната не поражда правото, а то произтича от предвидени в закона факти и обстоятелства, при които са се осъществили реално, пълноценната защита предполага самостоятелна оценка на твърдяното и на тази основа предприемане на предвидените от закона средства за защита (каквото се явява и възражението за погасителна давност).

Тъй като предмет на делото е конкретно право, а твърдението е средство за неговото описание, съдът не е обвързан от изявлението. Нормата на чл. 143 ал. 2 ГПК го задължава да изисква от страните отстраняване на неясноти или противоречия в техните изявления по начин, гарантиращ еднозначна представа за конкретното обстоятелство, подведено по определено правило за поведение. Неточното възпроизвеждане на фактите обективно препятства правото на защита, само когато препятства яснотата по въпроса кой, какво и защо търси от ответника.

Датата на увреждащото деяние е важен, но не и единствен идентификационен негов белег. От съществено значение е съдържанието на вредоносното поведение – в какво именно се изразява то и обстоятелствата, при които е било осъществено. В случая вредоносната дейност в исковата молба е описана откъм съдържание и непосредствено е свързана с лице, за което се твърди да е причинило вредата при изпълнение на възложена му от ответника работа. Следователно тези обстоятелства очертават основанието на предявения иск и предпоставят самостоятелна проверка на твърденията.

Отговорът не възпроизвежда пречка за установяване на деянието при невярно посочената дата, нито такава пречка може да бъде изведена от установените данни по делото.

Като гаранция за ефективна защита на ответника се явява и изискването към исковата молба да бъдат приложени и доказателства. Макар и исковата молба да очертава предмета на спора (необходимо за преценка предпоставките за развитие на делото), приложените към нея доказателства гарантират и самостоятелен извод за обстоятелствата, на които се основава претенцията. В случая с исковата молба е въведено твърдение за развил се наказателно производство по повод на увреждащото деяние с постановена присъда (представена в приложение). От съдържанието на този акт еднозначно следва и последващо уточнената дата на увреждащото деяние – 24.08.2017 г., съответно еднозначно разкрива допуснатата грешка при описанието. Тази грешка обаче не препятства възможността ответникът да разбере за кое именно увреждащо поведение става дума. Посочените данни за пациента, обслужилия го лекар и утвърдените правила за документиране на тази дейност сами по себе си гарантират представа за конкретния случай.

Показателно за разграничаване на твърдяната от действителната дата на смъртта е въведеното в производството възражение за давност от третото лице помагач още преди отстраняване на грешката и то без да разполага с достъпните за ответника данни около регистрираната процедура.

При тези обстоятелства логичен се явява изводът, че ответникът е разполагал с обективна възможност още в срока за отговор да идентифицира допуснатата грешка при посочване датата на увреждането. Тази възможност изключва предписаното изключение с чл. 133 ГПК – особено и непредвидено обстоятелство. След като нормативно предписаното изключение не може да бъде обосновано, с оглед нормата на чл. 64 ал. 1 ГПК няма основание за зачитане на заявеното в процеса правопогасяващо възражение след изтичане на срока за отговор.

Възниква въпросът може ли ответникът да се ползва от въведеното в процеса възражение за давност от привлечения на негова страна помагач. Съдебната практика в тази насока е противоречива, обосновало и инициране на тълкувателно решение по тълк.д. № 1/2025 г. на ОСГТК на ВКС.

Нормата на чл. 120 ЗЗД обвързва приложението на института на давността с изрично позоваване от правоимащата страна – длъжника в правоотношението. Както бе посочено вече чл. 133 ГПК лишава длъжника, придобил и качеството ответник от възможността да се позове на правопогасяващо възражение (каквото е възражението за давност), ако не я е реализирал в указания от закона срок – едномечен от получаване на препис от исковата молба.

При все че нормата на чл. 218 ал. 1 ГПК овластява трето лице да помага на страна по спора, участието му произтича от наличен правен интерес. Такъв произтича от самостоятелно правоотношение между подпомаганата страна и помагача, чието съдържание или развитие зависи от изхода на висиящия спор. Затова и съгласно чл. 223 ГПК третото лице помагач бива обвързано, но и се ползва от решението спрямо насрещната страна по спора, а мотивите очертават въпросите, относими към отношението ѝ с подпомаганата страна. Следователно, подпомагащата функция на третото лице не се отклонява от правилото, че участието в съдебен процес е средство за отстояване на собствен интерес. Участвайки в чуждия процес третото лице помагач предпазва увреждането на своя интерес в случай на зле водено дело. В тази връзка и предоставяйки възможност за участие, по аргумент от противното на правилото на чл. 223 ал. 2 изр. второ ГПК третото лице помагач бива и задължено към активност за изчерпване на значимите за обусловеното правоотношение обстоятелства и събиране на относимите към тях доказателства в рамките на висиящото производство по чуждия спор.

Прави впечатление, че нормата на чл. 221 ал. 1 ГПК овластява третото лице помагач да упражни всички съдопроизводствени действия с изключение на тези, представляващи разпореждане с предмета на спора. За ефективната защита на собствения интерес на третото лице помагач е наложително да разполага с всички процесуални възможности за изясняване на спора от фактическа страна и осигуряване на надлежна юридическа интерпретация. Затова и третото лице помагач бива освободено от обвързващата сила на мотивите и когато възприетото от съда е резултат на умишлено или глупа небрежност непосочени факти и обстоятелства от подпомаганата страна.

Третото лице помагач не е овластено да упражнява материалноправни възражения вместо подпомагания ответник. Обстоятелството, че възражение

за давност се въвежда в процеса с нарочно изявление, обуславящо конкретно съдопроизводствено действие, не променя материалноправното му естество, изразяващо се в трансформиране на субективното право с присъщата му възможност да бъде **изискано** изпълнение в естествено право да бъде **получено** изпълнение. Това възражение не е относимо към фактите и обстоятелствата, рефлектиращи и върху обусловеното правоотношение, формиращо правен интерес за третото лице да участва в чуждия съдебен спор, а рефлектира върху отношението между подпомаганата и насрещната страна, погасявайки правото на принудително изпълнение.

Дори да се приеме, че съдопроизводственото действие по принцип овластява третото лице помагач да го упражни, според чл. 26 ал. 2 ГПК доколкото не касае право на третото лице упражняването му пред съд предполага изрично предвидена възможност. Ако непосредствено поддържаното от третото лице помагач развитие на производство е наложително за надлежното установяване на фактическата обстановка и правната ѝ оценка с цел предотвратяване на неблагоприятно въздействие върху обусловеното му отношение с подпомаганата страна, законът лимитира хипотезите на упражняване на чужди права. Материалният закон овластява определена категории лица да се позоват на възражения, произтичащи от чужди правоотношения, но в защита на собствения им, а не на чужд интерес (чл. 142 ЗЗД и чл. 151 ЗЗД).

В случая обусловеното правоотношение, легитимиращо третото лице помагач да участва в процеса, произтича от договор за застраховка под режима на Глава четиридесет и първа Застраховане на гражданската отговорност. Нормата на чл. 432 ал. 2 ГПК овластява застрахователя да противопостави на ползващото се от застраховката лице и всички възражения, произтичащи от деликтното правоотношение. Предвид систематичното място на нормата обаче еднозначно следва извод, че предоставената възможност гарантира застрахователя, че ще отговаря в предписаните от закона рамки – за действително произтичащата от правилата отговорност за застрахованото лице. Законът овластява застрахователя да ангажира застрахования с конкретни мерки, ограничаващи застрахователния риск или обем на вредите. Тези въпроси обаче са предмет на вътрешните отношения между третото лице помагач и застрахования, привлякъл го в своя процес и остават извън обхвата на изследване в рамките на спора между страните в деликтното

правоотношение. В този смисъл, третото лице помагач е овластено да се позове на погасителна давност, изводима от деликтното правоотношение, но в контекста на определяне наличието, съответно обема от вредата в рамките на застрахователно правоотношение. Няма легитимна причина застрахователят да се намеси в чуждото нему деликтно правоотношение. Макар и обуславящо досежно застрахователното правоотношение, деликтното е самостоятелно, а настъпилата преклузия изключва последващото упражняване на правопогасяващото възражение за погасителна давност от страна на ответника.

Дори хипотетично да се приеме, че третото лице помагач би било обвързано от осъдителен диспозитив и в тази връзка ефективната му защита да налага разглеждане на въведеното възражение за давност, то би било неоснователно. Възражението на третото лице помагач е ограничено до изтеклия период от време, считано от датата на смъртта.

Законът обаче регламентира специфично правило досежно началото на давностния срок при непозволено увреждане. Нормата на чл. 114 ал. 3 ЗЗД придава значение на **откриването на дееца**. Това отклонение от правилото за начало на давността от настъпване на изискуемостта на вземането (чл. 114 ал. 1 ЗЗД), може да бъде обяснена със специфичния подход за регулация при деликтното правоотношение. Нормата на чл. 45 ЗЗД възлага върху деликвента задължението да поправи вредите. Тази отговорност тегне без оглед на обстоятелството дали му е известно, че дължи и съответно какво, което, по принцип, обуславя надлежното изпълнение. Затова и съгласно чл. 84 ал. 3 ЗЗД пострадалият е освободен от задължението да кани, т.е. да уведомява длъжника си какво и защо очаква от него. Следователно очакваното надлежно изпълнение предполага активност от страна на деликвента, за да установи както естеството и съответно обема на причинените вреди, така и необходимото, за да бъдат поправени те. Следователно, пострадалият от непозволено увреждане се ползва от засилена защита, рефлектираща и върху възможността да я реализира ефективно.

Предмет на цитираното от първоинстанционният съд Тълкувателно решение № 5 от 05.04.2006 г. по т.д. 5/2005 г. е въздействието на висящото наказателно производство върху давностния срок за вземане, произходящо от

извършено престъпление. Утвърдено е разбиране, че наказателният процес не се включва в обхвата на чл. 115 ал. 1 б. „ж“ ЗЗД предвид различния предмет на съдебното производство. Очертавайки разглеждания проблем Върховният касационен съд обобщава, че **в повечето случаи деецът е известен**, в която хипотеза и началото на давностния срок се свързва с фикцията по чл. 84 ал. 3 ЗЗД. Следователно, задължителната съдебна практика не дерогира изричната норма на чл. 114 ал. 3 ЗЗД, а аргументира правилото (така и ППВС № 2/81 г.).

Нормата на чл. 154 ал. 2 изр. първо ГПК овластява съда да предполага съществуване на факт само когато това е предвидено изрично в закона. Поради тази причина и ТР № 5/2005 г. свързва началото на давностния срок с датата на извършеното деяние, **ако те съвпадат**. Това условие ще е налице само ако от спецификите на случая може да се изведе житейската презумпция, че всички обстоятелства, позволяващи откриване на дееца, са се проявили към датата на деянието. Само когато това е било обективно възможно, пострадалият следва да посочи, че е узнал по-късно и да обстоятелствата, довели до по-късното откриване на дееца.

Обстоятелствата около смъртта на сина на ищите не обезпечават яснота за дееца – лицето, чието поведение в крайна сметка е довело до увреждането. При обезпечително-гаранционната отговорност по чл. 49 ЗЗД самоличността на конкретния деликвент е ирелевантна, но началото на давностния срок започва от същия момент – откриването на дееца. Това налага изясняване на конкретната причина за смъртта, което едва предпоставя и обективна възможност за откриване на дееца. С оглед императивния характер на правилата на давността субективната представа у увредения не е меродавна, но е наложително да бъдат установени обективно съществували обстоятелства, позволяващи откриване на дееца. В случая смъртта е настъпила в лечебно заведение, различно от това, в което е било осъществено вредоносното поведение. Нито ответникът, нито третото лице помагач се позовават на обстоятелства, обосноваващи обективна възможност за ищите да разберат кой именно е причинил смъртта на сина им към 24.08.2017 г., а наличните по делото данни изключват подобен извод. Понеже давността засяга упражняването на зачетено от правовия ред право, началото ѝ произтича от възможността правото да бъде упражнено. Затова и без значение остава въпросът кога други лица, различни от пострадалите, са открили дееца.

При тези съображения настоящият състав не намира основание да зачете приетото от първоинстанционния съд възражение за давност, поради което и обжалваното решение следва да бъде отменено, а предявените искове – уважени в пълен размер.

С оглед достигнатия различен извод досежно главниците следва да бъде разгледана и претенцията за законна лихва.

Обективизираното в исковата молба изявление не засяга самото материално право, но определя обема на търсената защита. С оглед нормата на чл. 6 ал. 2 ГПК посочената в исковата молба начална дата на вземането за законна лихва обвързва съда. Уточнената впоследствие дата на увреждането няма отношение към ясното откъм съдържание искане, поради което съдът приема да е сезиран с този иск за периода от 24.08.2018 г. до окончателно изплащане на сумата. Предвид обезпечително-гаранционния характер на отговорността – такава се носи за чуждо виновно и противоправно поведение и достигнатия извод, че вземанията съществуват и подлежат на принудително изпълнение, те следва да бъдат присъдени ведно със законната лихва от посочената дата в искането.

### **По разноските**

Нормата на чл. 81 ГПК свързва изследването на въпроса за отговорността за разноски с нарочно заявено искане. Ищците не претендират разноски, поради което безпредметно остава изследването дали такива им се дължат.

Ищците са представлявани в процеса от адвокат при условията на чл. 38 ал. 1 т. 2 от Закона за адвокатурата (ЗА). Предвид установения различен изход от спора ответникът дължи да заплати на адв. Д. М. възнаграждение за предоставената защита производството пред Окръжен съд-Перник в посочения със списъка размер. Пред въззивната инстанция не е заявено искане за това самостоятелно от правна гледна точка вземане.

Ищците са освободени от задължението да внесат предварително следващата се държавна такса, поради което сумата подлежи на събиране от

ответника.

Мотивиран от изложеното Апелативен съд-София, ГО, 1 състав

## РЕШИ:

**ОТМЕНЯ** решение № 317 от 21.10.2024 г. по гражданско дело № 20231700100538 по описа на Окръжен съд – Перник, с което са отхвърлени предявени иски по чл. 49, във вр. с чл. 45, във вр. с чл. 52 от ЗЗД от И. К. Г. и Е. Г. Г. срещу МБАЛ „Рахила Ангелова“ АД – гр. Перник за сумите от по 60 000 лв. и вместо него **ПОСТАНОВЯВА**:

**ОСЪЖДА** на основание чл. 49 ЗЗД МБАЛ „РАХИЛА АНГЕЛОВА“ АД – гр. Перник, ЕИК 113513858 със седалище и адрес на управление: гр. Перник, ул. „Брезник“ № 2, да заплати на **И. К. Г.** с адрес по делото: гр. \*\*\*, ж.к. „\*\*\*“ бл. \*\*, вх. „\*“, ет. \*, ап. \*\* сумата от **60 000 лв.** – солидарно дължимо обезщетение с причинителя на увреждането за неимуществени вреди от смъртта на А. И. Г., настъпила на 24.08.2017 г. и причинена от М. В. К. поради немарливо изпълнение на правно регламентирана дейност като лекар-ординатор в спешно приемно отделение на МБАЛ „РАХИЛА АНГЕЛОВА“ АД, ведно със законната лихва от 24.08.2018 г. до окончателното изплащане на сумата.

**ОСЪЖДА** на основание чл. 49 ЗЗД МБАЛ „РАХИЛА АНГЕЛОВА“ АД – гр. Перник, ЕИК 113513858 със седалище и адрес на управление: гр. Перник, ул. „Брезник“ № 2 да заплати на **Е. Г. Г.** с адрес по делото: гр. \*\*\*, ж.к. „\*\*\*“ бл. \*\*, вх. „\*“, ет. \*, ап. \*\* сумата от 60 000 лв. – солидарно дължимо обезщетение с причинителя на увреждането за неимуществени вреди от смъртта на А. И. Г., настъпила на 24.08.2017 г. и причинена от М. В. К. поради немарливо изпълнение на правно регламентирана дейност като лекар-ординатор в спешно приемно отделение на МБАЛ „РАХИЛА АНГЕЛОВА“ АД, ведно със законната лихва от 24.08.2018 г. до окончателното изплащане на сумата.

**ОСЪЖДА** на основание чл. 38 ал. 2 вр. чл. 38 ал. 1 т. 1 ЗА МБАЛ „РАХИЛА АНГЕЛОВА“ АД – гр. Перник, ЕИК 113513858 със седалище и адрес на управление: гр. Перник, ул. „Брезник“ № 2 да заплати на адв. **Д. М. М.** сума в размер на **5450 лв.** – адвокатско възнаграждение в съдебното

производство.

**ОСЪЖДА** на основание чл. 78 ал. 6 ГПК МБАЛ „РАХИЛА АНГЕЛОВА“ АД – гр. Перник, ЕИК 113513858 със седалище и адрес на управление: гр. Перник, ул. „Брезник“ № 2 да заплати в полза на бюджета на съдебната власт по сметка на Окръжен съд-Перник държавна такса в размер на **4800 лв.** и по сметка на Апелативен съд-София държавна такса в размер на **2400 лв.**

Решението е постановено при участието на ЗК „ОЛИМПИК“ АД – Кипър (в несъстоятелност), действаща чрез „ЗАСТРАХОВАТЕЛНА КОМПАНИЯ ОЛИМПИК – КЛОН БЪЛГАРИЯ“ като трето лице помагач на МБАЛ "РАХИЛА АНГЕЛОВА" АД.

Решението може да бъде обжалвано с касационна жалба пред Върховния касационен съд в едномесечен срок от връчване на препис при условията на чл. 280 ал. 1 и ал. 2 ГПК, а в частта за разноските – пред настоящия състав при условията и по реда на чл. 248 ГПК.

Председател: \_\_\_\_\_

Членове:

1. \_\_\_\_\_

2. \_\_\_\_\_